

Dr. FELHÁZI Sándor, RUSZIN Romulusz

A TÚZTÁMOGATÁS NEMZETKÖZI TAPASZTALATAI ADOPTÁLÁSÁNAK LEHETŐSÉGE A MAGYAR HONVÉDSÉG KÉPESSÉGEI FEJLESZTÉSÉBEN

ADAPTATION POSSIBILITIES OF FIRE SUPPORT OF INTERNATIONAL OBSERVATIONS RELATED TO DEVELOPMENT OF CAPABILITIES OF HUNGARIAN DEFENCE FORCES

A Magyar Honvédség tűzér alegységei nem rendelkeznek a szakmai feladatoknak megfelelő hadművelési tapasztalatokkal, ezért a magyar haderő jövőbeni alkalmazásával kapcsolatban szükséges az elmúlt évtized tapasztalatainak feldolgozása, a hazai és nemzetközi ismeretanyag analízisa a fejlesztések, valamint a kiképzések tervezéséhez, valamint a szövetségben vállalt kötelezettségeink jövőbeni teljesítéséhez. A tapasztalatokat mindenképpen a szövetségeseink által a közelmúltban végrehajtott műveletek elemzésével érdemes összegezni, hiszen a legfrissebb impressziókon túl a jövőben várhatóan hasonló művelési körülmények között kerülhetnek az erők alkalmazásra. Ezért főleg az afganisztáni és iraki műveletek megjelent tapasztalatain keresztül prognosztizálhatjuk a következő műveletekben megvalósuló tűz-támogatási rendszert és alrendszerének feladatait.

Fire support elements of the Hungarian Defence Forces do not possess professional operational experiences. Therefore, it is appropriate to look into the possibilities of implementing the knowledge and experiences of the last decade of international operational experiences in Fire Support operations, and to analyze all available information in order to plan the future development and training of our Fire Support capabilities which will help us execute our international obligation. Experiences have to summarize the last or most amount operational analysis, because units of the Hungarian Defence Forces will be deployed in the same operational environments like Iraq and Afghanistan, therefore we have to focus those area missions of fire support system and subsystem.

A standard tűzérési-, tűztámogatási feladatokon túl a művelési területeken új feladatok kerültek előtérbe. A tapasztalatokat a következő három szegmens által meghatározott témakörökben vizsgáltuk: *vezetési elemek feladatai; standard feladatokon kívüli küldetések; haderő-szervezési tapasztalatok.*

A VEZETÉSI ELEMÉK FELADATAI

Afganisztánban az Operation Enduring Freedom (OEF) hadművelet VII. fázisában a 10. hadosztály 3. Lövész Dandár Harccsoport (Infantry Brigade Combat Team–IBCT) tűztámogató csoportjának alapvető feladatai kiegészültek a halálos és nem halálos eszközök alkalmazásának koordinálása mellett, az információs műveletek (Information Operations – IO), pszichológiai műveletek (Psychological Operations – PSYOPS), a közösségi ügyek (Public Affairs – PA) és a polgári-katonai műveletek (Civil-Military Operations – CMO) műveleteinek megszervezésével, és irányításával. A tűztámogató csoport feladatai tehát kiegészültek, éppen ezért nevét is megváltoztatták tűz- és más hatások támogató elemévé (Fires and Effects Cell – FEC). A kiegészítő feladatok végrehajtása közben nem lehetett elfeledkezni az alapvető feladatok végrehajtásáról — minden alárendelt halált okozó eszközökkel történő támogatása a 60 mm-es aknavetőtől az M-198 lövegig, légtér irányítási eljárási igények koordinálása, a felderítő és célazonosító eszközök, köztük a Q-36, Q-37 radarok, hangfelderítő eszközök műveleteinek koordinálása, adatok osztályozása, korai riasztások és ellentűz szekció üzemeltetése, a légi támogatási és a közvetlen légi támogatási igények megszervezése, koordinálása. Mindezen feladatokat a szükséges rugalmassággal kellett végrehajtani, miközben a legfontosabb az erők védelmének fenntartása volt.¹

¹ Adams, Terrence A.: Current operations section of the modular brigade FEC in Afghanistan –Field Artillery Journal – 2006. július-augusztus

A 180. Összhaderőnemi Alkalmi Harci Kötelék Afganisztánban a küldetések végrehajtása során alkalmazta a Hatás Alapú Műveletek (Effects-Base Operations – EBO) tervezési eljárását, kidolgozta annak részleteit, valamint a törzsbe beosztott személyek felelőségeit. A tapasztalatok azt mutatták, hogy mivel alapvetően a halált és nem halált okozó eszközök és rendszerek alkalmazását kell a parancsnok szándékának megfelelően integrálni a műveletek végrehajtásának rendszerébe, a legautentikusabb részleg a tűztámogató részleg, természetesen a tűzér szakemberek tapasztalatainak felhasználásával. Mindez azt jelenti, hogy a tűzereknek a közvetlen irányítású tűztervezését követően a tűztámogatás szervezése után el kell érniük a hatás alapú műveletek koordinációjának megvalósítási képességét. A Hatás Támogató Csoport (Effects Support Team – EST) parancsnoka — egy tábori tűzér tiszt — az eddigi tűztámogató feladatokon kívül kell, hogy értse annak jelentőségét, hogy a hatás alapú műveletek teljes spektrumában támogatnia kell a parancsnok jövőbeni szándékát. Ez elképzelhetetlen a polgári-katonai műveletek, a közösségi ügyek, a különleges műveletek (Special Operations – SO), a koalíciós valamint a befogadó nemzeti erők, más kormány erők (Other US Government Agencies – OGAs), illetve a műveleti tervező csoport (Operational Planning Group – OPG) képességei továbbá feladatai átfogó ismeretei nélkül.²

Az 1-37 tűzérosztály iraki hadműveletei során a hagyományos tűzérési feladatok végrehajtásán kívüli küldetések hatékony teljesítése érdekében rendkívüli hangsúlyt fektetett a kis alegységek harcászati eljárásának kiképzésbe történő integrálására, kiváltképp beépített területen történő alkalmazás körülményei között. Mindez kiegészült az egyes katonák egyéni lőfegyver ismeretének maximális szintre emelésével, a karbantartás és a lökészség elért eredményeinek szinten tartásával. A vezetési aktusok, valamint a parancsnoki lánc működtetése során a rugalmasságra helyezték a fő hangsúlyt, így tudták elérni, hogy a katonák egyéni véleménye, ötlete megjelent az erők megóvása aktív és passzív feladatainak, rendszabályainak bevezetése során. A parancsnok és törzse realizálta, hogy a műveletek végrehajtása során minden mozgás és manőver csak harci manőverként tervezhető és hajtható végre, az adminisztratív menet fogalma a hadműveleti terület felosztásától függetlenül nem volt értelmezhető. A kommunikációs eszközök fejlődése egy olyan pluszt adott a parancsnok kezébe, amely biztosította a legteljesebb információcserét. Mindezek figyelembevételével a törzs képes volt a standard harcászati feladatokon kívül a lövészes feladatok megtervezésére, megszervezésére és irányítására is.³

Az 1-7 tűzérosztály 1999 júniusától a Balkáni Békétámogató Műveletekben (Balkan Peace Support Operations) vett részt, mint az első amerikai tábori tűzérosztály (Field Artillery – FA), amely tűzfeladatot is végrehajtott a FALCON több nemzeti alkalmi harci kötelék struktúrájában. Az alkalmi harci kötelék tűzkoordinátora (Fire Support Coordinator – FSCOORD) az osztály parancsnoka volt.⁴

STANDARD FELADATOKON KÍVÜLI KÜLDETÉSEK

A 2-5. tűzérosztály az „Iraki Szabadság Hadművelet” (Operation Iraqi Freedom – OIF) befejezését követően a „Stabilitást Támogató Műveletek” (Stability and Support Operations – SASO) során ügyeletes tüzszakaszokkal támogatva a területellenőrzést végrehajtó összefegyvernemi kötelekeket, mialatt az osztály elemei járőrözési feladatokat hajtottak végre a települések rendjének fenntartása érdekében, illetve jelentős szerepet vállaltak az iraki hadsereg által hátrahagyott lőszerök összegyűjtésében és megsemmisítésében.⁵

A 4-27. tűzérosztály a harcokat követően területellenőrzési, járőrözési feladatokat hajtott végre, ellenőrző-átesztelő pontokat telepített és üzemeltetett, valamint kivette részét a blokkirózások végrehajtásából is. A tűzérosztály törzsének képesnek kellett lennie mindezen feladatok megtervezésére, megszervezésére és irányítására, felhasználva saját rendelkezésre álló technikai erőforrásait a katonai döntéshozatal, valamint a feladat végrehajtásának időszakában egyaránt.⁶

Az USA B/3-6 tábori tűzér ütege az afganisztáni küldetés során az afganisztáni-pakisztáni határ közelében alapvetően az előretolt műveleti bázis tűztámogatásáért volt felelős. Az alapfeladat végrehajtása mellett a járőrök és

² Herndon, Robert B., Creighton, James L., Torres, Raphael, Bello, Louis J.: Effects-Based Operations in Afghanistan, The CJTF-180 Method of Orchestrating Effects to Achieve Objectives – Field Artillery Journal – 2004. január-február – pp. 26-30.

³ Sliwa, Steven A.: Maneuver Missions OIF 1-37 FA 3/2 SBCT – Field Artillery Journal – 2005. március-április – pp. 10-15.

⁴ Waring, James M., Royce, C. Phillip: Role and Mission of the FA in TF Falcon, Kosovo – Field Artillery Journal – 2000. május-június – pp. 22-26.

⁵ Hill, David C., Tooke, Shaun E.: A 2/5 tűzérosztály részvétele az iraki műveletekben – Field Artillery Journal – 2004. július-augusztus – pp. 24-29.

⁶ McKiernan, Brian, Patton, M Scott: A 4/27 tűzérosztály tevékenysége Irakban – Field Artillery Journal – 2005. január-február – pp. 10-14.

szakasz erejű rajtaütések tüztámogatását kellett végrehajtani, valamint éjjel világító gránátok lövésével járultak hozzá a bázis védelméhez, amely segített a megfigyelésben, ugyanakkor erődemonstráló szerepe is hozzájárult az erők védelmének fenntartásához. A tüztámogatási feladatokon kívül szakasz erejű nappali és éjszakai járőrözési, gépjárműves ellenőrző-áteresztő pontok üzemeltetési, terület kordon illetve átvizsgálási feladatokat hajtott végre. Ezekben az esetekben a szakasz jobban hasonlított egy gépkocsizó lövész szakaszra, mint egy tüzér alegységre. A járőrözési feladatok során az alegység megfigyelte és felügyelte a helyi védelmi létesítmények építési munkálatait, valamint biztosította a helyi repülőter biztonságát is, melynek eredményeként több mint 4000 afgán hagyta el a területet Szaúd-Arábia felé.⁷

2003 szeptemberében újjászervezték a 3-321 tüzérosztályt, melynek során 6 lövész szakaszt hoztak létre, majd tüzérosztály két hónap kiképzés és felkészítés után novembertől Afganisztánban biztosította a Tartományi Újjáépítési Csoport (Provincial Reconstruction Team – PRT) feladat végrehajtását. 2004 júliusában a sikeres küldetés befejezését követően a zászlóalj visszatért Fort Bragg-be.⁸

Az 1-141. tüzérosztály a cikk megírásakor is éppen részt vett az OIF-III. fázisában, amely során a normál tüzérségi feladatokon túl bázis védelmi feladatokat és lövész típusú járőrözési feladatokat is ellátott. Mindezek mellett honlapján a „Hagyd el Irakot jobb állapotban mint ahogy találtuk” (“Let's leave Iraq better than we found it”) program keretén belül a *gyerekek a gyerekekért* jelszót felhasználva játékokat, iskolai kiegészítőket és ruhákat gyűjtöttek az iraki gyerekeknek, hogy ezzel is közelebb hozzák, elfogadtassák az USA-t az iraki lakosokkal.⁹

Az 1-37. tüzérosztály az USA haderő első Stryker dandár harccsoport részeként 2003 novemberétől 2004 októberéig vett részt az iraki hadműveletekben. A közel egy esztendő misszió alatt az osztály számtalan műveleti területen, számos feladatot hajtott végre. Többek között működtette a dandár tüztámogatásának megvalósítását, annak részeként kiemelten az ellentűz szekciót, de részt vett a polgári-katonai együttműködés feladataiban, biztosított kulcsfontosságú hadrendi objektumokat, részt vett a fogvatartottakkal kapcsolatos műveletekben, kiképezte az iraki nemzeti gárda egyes alegységeit, valamint az erők gazdaságos kihasználásának elvét követve manőveralegységként is ellátott feladatokat, melynek keretén belül járőrözést és terület, valamint útvonal biztosítást hajtott végre, továbbá logisztikai szállítási feladatokat is megoldva képes volt a mesterséges akadályokat az ellenőrző-áteresztő pontok műszaki megerősítéséhez biztosítani saját maga illetve a dandár más alegységei számára is.¹⁰

Az 1-7. tüzérosztály 1999 júniusától a Balkáni Béketámogató Műveletekben képességeit kihasználva, együttműködve az alkalmi harci kötelék PSYOP-részlegével lenyűgöző eredményt ért el, hiszen a készenléti lövegek világító lövedékének alkalmazásával hathatósan demonstrálni tudta képességeit, amelyet megerősített a propaganda. Ennek eredményeként jelentős mértékben csökkent a kézi- és mesterlövész fegyverekkel leadott lövések száma. Az osztály ezen kívül a Joint Guardian Operation keretén belül járőrözést és területbiztosítást is végrehajtott a manővererők folyamatos támogatásán kívül.¹¹

Az 1-5 tüzérosztály tapasztalatai az OIF-II műveletek alatt igazolták azon felkészítés létjogosultságát, amelyet a bevetés előtt hajtott végre az állomány, és amelynek során számos nem hagyományos tüzérségi feladat végrehajtására is felkészítették az osztály tüzér katonáit. Begyakorolták a terület- és bázisvédelmi, a lövész támadó harc feladatokat, valamint az iraki ellenerő megölését illetve foglyul ejtését. Átvették az út és terület-felderítési valamint a járőrözési feladatokat különböző körülmények között, a katonai rendőri illetve a forgalom ellenőrző pontok feladatrendszerét. A kiképzéseket követően minden tüzér katona kiképzett lövész harcos is lett. A megszerzett képességeket aztán a második üteg alkalmazta például az egyik iraki falu fegyver feketepiacának felszámolásakor végrehajtott gépjárművel történt járőrözési feladatok során, vagy a improvizált robbanó szerkezetet (Impovi-

⁷ Huffman, James W: B/3-6 FA: 120-mm mortar battery in Afghanistan – Field Artillery Journal – 2005. január-február

⁸ XVIII Airborne Corps Artillery – Field Artillery Journal – 2004. november-december

⁹ <http://www.la.ngb.army.mil/1-141/>

¹⁰ Sliwa, Steven A.: Maneuver Missions OIF 1-37 FA 3/2 SBCT – Field Artillery Journal – 2005. március-április – pp. 10-15.

¹¹ Waring, James M., Royce, C. Phillip: Role and Mission of the FA in TF Falcon, Kosovo – Field Artillery Journal – 2000. május-június – pp. 22-26.

sed Explosive Device – IED) készítő személy elfogásakor gyalogos járőrözési és biztosítási feladatok ellátásakor. Egy másik üteg a bázis (Camp Junction City) védelme során vette hasznát a felkészítésnek, az osztály kiszolgáló ütege, valamint a törzs üteg pedig szintén a bázisvédelmi feladatokat tudta professzionális szinten teljesíteni a felkészítést követően. A kiszolgáló üteg emellett a teljes dandár kiszolgálásában aktívan közreműködött, a szakfeladatok ellátásán túl a konvoj és szállítási feladatok ellátásával egyetemben.¹²

Saját tapasztalat az iraki hadműveletek során a tüzérség rendkívül hatékony segítsége az erők megóvása szempontjából. Bagdadban, Al Rustamayah egykori bázison kapott helyett — a NATO művelet égisze alatt — az iraki katonai felsőoktatás újraindítása. A bázison működik az Iraki Katonai Akadémia (Iraq Military Academia Al Rustamayah – IMAR) valamint Vezérkari Akadémia (Joint Staff College – JFC), mindkettő több tanfolyam folyamatos működtetésével, NATO-tanácsadók közreműködésével segít az új iraki haderő felépítésében. 2007. július 06-ától egy csoport vezetésével a bázis védelméért felelős zászlóalj munkáját segítettük tanácsokkal, kiképzéssel, valamint mindezek mellett felügyeltük a bázis, azon belül is a NATO-csoport biztonságát. A bázis közvetlen közelében, csupán egy kerítéssel elválasztva, a NATO-erők részére folyamatos átjárás biztosításával működött a koalíciós erők dandár alkalmi harci kötelékének tábora, ahonnan kiindulva hajtották végre az alegységek küldetéseiket. A tábor — táborokat — az iraki szemben álló erők hetente 4-12-szer támadták, aknavető, sorozatvető rakéta valamint lövész és mesterlövész fegyverekből leadott lövésekkel. A passzív védelmi rendszabályok kiegészültek a tüzér röppálya felderítő radarok képességeinek kihasználásával, hiszen a röppályán azonosított, várhatóan a táborok területére érkező csapások azonosítása után a tábor(ok) műveleti központja meg tudta kezdeni a riasztást — sziréna és hangszóró segítségével — melynek hatására a személyi állomány a gránátok, rakéták becsapódása előtt 6-20 másodperccel óvóhelyre tudott húzódni. A radarok információit megerősítette a bázis felett lévő, ballonokon elhelyezett szenzorok által nyújtott információ, amely a támadás helyének azonosításában, illetve a járulékos veszteség minimalizálásában segített a döntéshozóknak, akik el tudták dönteni, hogy az ellentűz szekcióba kijelölt készenléti tüzér alegység, vagy a harci helikopterek hajtják végre az ellentűzet, illetve a kijelölt iraki vagy koalíciós erők gyorsreagálású készenléti alegysége (Quickly Reaction Forces – QRF) hajt végre ellentámadást.

A rendszer működött — bár alapvetően a koalíciós erők védelmére fókuszált, a mi táborunk közvetve jutott információhoz — melynek eredményeként a veszteségek minimálisra csökkentek.

HADERŐSZERVEZÉSI TAPASZTALATOK

Az afganisztáni tapasztalatokat felhasználva az USA B/3-6. tábori tüzér ütegét az afganisztáni küldetés előtt át-fegyverezték. M119 105-mm lövegei helyett 120 mm-es aknavetővel látták el az üteget, kettő tűzszakasz, szakaszonként négy-négy aknavetővel. Az átfegyverzést követően természetesen végrehajtották a szükséges átképzéseket a hadműveleti területre történő kiküldés előtt, amelyet kiegészítettek szakasz erejű járőrök és lesállást végrehajtó alegységek tűztámogatásának begyakorlásával. Az átfegyverzés legfontosabb indokait az eszköz súlya, könnyű légi szállítás lehetősége, valamint a műveleti terület természetföldrajzi adottságai képezték.¹³

Az 1-37. tüzér osztály iraki műveletei során az osztály szervezetszerű elemein kívül a célfelderítő üteg (Target Acquisition Battery – TAB), valamint a röppálya felderítő lokátorok is a tüzér osztály parancsnok alárendeltségébe tartoztak, meggyorsítva ezzel az ellentűz, valamint az erők megóvása szempontjából fontos korai előrejelzés feladatainak végrehajtását. További szervezési tapasztalata volt az osztálynak, hogy alapvetően szakasz szint alatt, vagyis géppár-lövegpár szervezetben dolgoztak, amely biztosította a nem tüzér feladatoknál azt a szükséges rugalmasságot, amely a feladat hatékonyságának növelését eredményezte. Tovább növelte az alegység képessé-

¹² Cabrey, Richard M., Thomas Douglas M.: 1-5 FA in OIF II, Maintaining FA Competencies While Deployed – Field Artillery Journal – January-February 2007 – pp. 15-19.

¹³ Huffman, James W.: B/3-6 FA: 120-mm mortar battery in Afghanistan – Field Artillery Journal – 2005. január-február

geit, hogy bár rendszeresítve alapvetően nem volt nagy mobilitású többfunkciós, átalakított gumikerekes terepjáró gépkocsijuk (High-Mobility Multipurpose Wheeled Vehicles – HMMWVs), de a kiképzést megkapták rá, ezért a műveleti területen a lövész feladatok végrehajtása során alkalmazásuk rendkívüli előnyt jelentett.¹⁴

KÖVETKEZTETÉSEK

Véleményünk szerint a szabályzatokban lefektetett alapelvek továbbá a tapasztalatok nem mondanak ellent egymásnak, sőt erősítik egymást. Mindez azt jelenti, hogy alapvetően az érvényben lévő irányadó dokumentumok alapján nem szükségeltetnek lényegi változtatások a szabályozó okmányok által meghatározott elv- és eljárásrendszerben, csupán az apró pontosításokat szükséges végrehajtani, vagy az alapokmányokban, szabályzatokban, doktrínákban, kézikönyvekben lefektetett elveket a hadszíntéren alkotó módon kell alkalmazni. Ha viszont a jövő felé nézünk, akkor mindenképpen szükséges felhasználni a tapasztalatok, valamint az elméleti ismeretek és szabályok által körülhatárolt tevékenységek teljes spektrumát, kiváltképp, mert a haderő átalakítások következtében a Magyar Honvédségen belül szinte előről tudjuk kezdeni az építkezést.

Összegezve: a tapasztalatok és az elfogadott elvrendszer alapján egyértelmű, hogy a gyorsan változó, a harci és nem harci műveletek közötti gyors átfedést, váltást igénylő harcászati kérdésekre a teljes képességű tüzér alegységek rugalmasan tudtak reagálni, képesek voltak nem csupán a tűztámogatási feladatokat illeszteni a megváltozott műveleti körülményekhez, hanem az alapkarakterisztikához nem tartozó harctevékenységi formákat is végre tudták hajtani, kihasználva a személyi állomány — parancsnokság, törzs, végrehajtók — és a rendszeresített technikai eszközök harcászati adatai által kínált lehetőségeket. Mindez azt is jelenti, hogy a műveleti területen a manőver erők parancsnoka — kiváltképp zászlóalj és dandár szinten — nem mond le, sőt igényli a tüzér alegység jelenlétét, hiszen kitűnően ki tudja használni multi-funkcionalitását úgy, hogy nem kell lemondania az alapvető biztonsági követelményekről, amelyet a tűztámogatás biztosít számára, ugyanakkor flexibilis tartalékként felhasználható erő a lövész képességek kiteljesítése érdekében.

A tüzér alegységek rendszerjellemzői közül a legnagyobb igény a technikai felderítő alegységek, célfelderítő és azonosító berendezések használata iránt mutatkozik bármely műveleti körülmény között, de jelentősége tovább erősödik a béketámogató, stabilitást teremtő műveletek esetén, hiszen ebben az esetben felértékelődik a saját valamint a baráti csapatok védelme. Mindez azt jelenti, hogy dandár szinten mindenképpen igény van valamely röppálya analízis alapján működő célfelderítő rendszerre, de az önálló táborok védelmét is csak nehezen tudja elképzelni a csapata önvédelmére, megóvására kicsit is figyelő parancsnok. Természetesen mindez csak akkor működőképes, ha az említett eszközök rendszerben működnek, és a rendszerek üzemeltetését az egyébként alapfunkciót is ellátó parancsnokságok, törzsek végzik. Ezek az eszközök mindenhol a tüzér alegység parancsnok — aki egyben a támogatásra rendelt manőver erő tűzkoordinátora is — kezében összpontosulnak.

Mindezen okokból a tüzér alegységek parancsnokságának és törzsének tovább kellett képeznie magát, hogy a szakfeladatok ellátásán kívül végre tudják hajtani a járulékos feladatokat, ugyanakkor a kor színvonalának megfelelő fejlődési tendenciák által rájuk szabott követelményeknek is meg kell tudniuk felelni, amely legjellemzőbb, legszembetűnőbb vonása, a hatás alapú műveletek kiteljesedésében mutatkozik meg. A törzsek feladatrendszerét és beosztott állomány képzését tehát ebbe az irányba kell elmozdítani, valamint struktúráját úgy szükséges kialakítani, hogy ez a munkavégzés is biztosított legyen.

A béketámogató műveletek rámutattak arra a tényre is, hogy a tüzérség legjellemzőbb és legáltalánosabb sztereotípiát igazoló eszköze a löveg is jelen kell hogy legyen a műveleti területeken. A készenléti lövegpárok, szakaszok, útegek — a veszély és működési környezettől függő csoportosításban — jelentették azt az elrettentő, erő-demonstráló, egyes esetekben reagáló erőt, amely egyrészt biztosította a manővererők feladatai folyamatos és időbeni tűztámogatását, másrészt visszatartották a szemben álló felet a meggondolatlan akcióktól. Mivel figyelembe véve az erők megóvását, a rugalmasságot, az igénybevételek folyamatosságából következő váltási rend-

¹⁴ Sliwa, Steven A. Muever Missions OIF 1-37 FA 3/2 SBCT – Field Artillery Journal – 2005. március-április – pp. 10-15.

szereket, valamint a műveleti körülmények veszélyeztetettségi fokát a tűzvezetés szintje nagyon gyakran lekerült üteg szintről tűzszakasz szintre. Ez azért is volt több esetben jó megoldás, mert mindeközben a kiegészítő — lövész — feladatok megoldását is jobban támogatta a szakasz és attól alacsonyabb szintű csoportosítás és ebben az esetben a vezetési rendet nem kellett folyamatosan változtatni, egyértelmű és átlátható maradt a vezetési lánc. A legszembevetőbb tapasztalat azonban — amely szintén nem mond ellent a szabályzatokban lefektetett elveknek — a tűzér alegységek lövész feladatokkal, küldetésekkel történő megbízása. Nem egy-két példáról van csupán szó, hanem véleményünk szerint — figyelembe véve a megjelent publikációkat, valamint a műveleti biztonság (Operational Security – OPSEC) előírásait — általános eljárás lett az utolsó öt évben a tűzér többfunkciós feladatellátása. Mindez természetesen csak felkészített, kiképzett állománnyal valósítható meg, amely ismerve a rendelkezésre álló technikai eszközök képességeit, hatékonyan képes ellátni a gépjárművel és anélkül történő járóőrzési-, terület és útvonal ellenőrzési-, felderítési-, biztosítási-, valamint alapvető támadó- és védelmi feladatokat, és képes a bekövetkezett váratlan eseményekre, akciókra hatékonyan reagálni. Mindez igaz az alapvetően nem harcoló beosztásban lévő erőkre is, tehát a logisztikai, és (törzs)támogató alegységek katonáinak is képesnek kell lenniük az alaprendeltetésből adódó feladatokon kívül, a kiegészítő — lövész — feladatokat ellátni, mindemellett az alapfeladatok ellátási köre is, kiszélesedett, hiszen a saját alegység támogatásán kívül nem csak a felelőségi területen lévő saját és baráti erők, hanem a civil lakosság támogatásával is számolni kell.

Természetesen nem gondoljuk, hogy a tűzér kötelékek felkészítése el kell tolódjon a lövész (gyalogos) képzés irányába teljes mértékben. Meggyőződésünk, hogy egy tűzér alegységnek mindenek előtt saját alaprendeltetésből adódó feladatainak ellátására kell késznek lennie. Ez az, amit elsősorban elvár tőle a manőver erő parancsnoka. Elsősorban ezt a feladatrendszert kell maximális pontossággal és hatékonysággal ellátni, és ez az, amely predestinálja az alegységeket és annak tagjait a további feladatok hasonló színvonalú teljesítésére. A műveleti területen lévő tűzér alegységeknek készen kell állnia a tűztámogatás megvalósítására minden körülmények között, de a helyzet és szituáció, valamint a műveletek intenzitásának csökkenésével a tűzér alegységek képesek hatékonyan kivenni részüket a műveleti területen jelentkező teljes feladatrendszer teljesítéséből.

Véleményünk szerint — figyelembe véve azokat a gazdasági kereteket, amelyek a mai magyar haderő számára elérhetőek és reálisak — elsődleges feladat kell, hogy legyen az átalakuló magyar haderőben a meglévő képességek megtartása, és alkalmazhatóságának fenntartása, fejlesztési lehetőségeinek megteremtése, ezzel biztosítva az alkotmány továbbá a szövetségi kötelezettségvállalásból ránk háruló feladatokat. Célszerű a kor hadviselésének jellemzőiből levont következtetések hatására a fegyvernemi és harci támogató kötelékek multi-funkcionalitását kihasználni. A még meglévő képességekre építeni és ennek megfelelően kialakítani a közép- és hosszú távú terveket. Mindezek alapján meghatározni a kiképzési, felkészítési követelményeket, és ezáltal megvalósítani, illetve szakmailag alátámasztani azt a kijelentést, mely szerint a „Magyar Honvédség professzionális haderő”.

Kulcsszavak: Tartós Szabadság Művelete (Afganisztán), lövész dandár harccsoport, információs műveletek, pszichológiai műveletek, közösségi ügyek, polgári-katonai műveletek, tűz- és más hatások támogató eleme, hatás alapú műveletek, hatás támogató csoport, különleges műveletek, más kormányerők, műveleti tervező csoport, Balkáni Béketámogató Műveletek, tűzkoordinátor, Amerikai Egyesült Államok, Iraki Szabadság Hadművelet, Stabilitást Támogató Műveletek, tartományi újjáépítési csoport, improvizált robbanó szerkezet, Iraki Katonai Akadémia, Vezérkari Akadémia, gyorsreagálású készenléti alegység, célfelderítő üteg, nagy mobilitású többfunkciósra átalakított gumikerekes terepjáró gépkocsi

Keywords: Operation Enduring Freedom, Infantry Brigade Combat Team, Information Operation, Psychological Operations, Public Affairs, Civil-Military Operations, Fires and Effects Cell, Effects-Base Operations, Effects Support Team, Special Operations, Other US Government Agencies, Operational Planning Group, Balkan Peace Support Operations, Fire Support Coordinator, United States of America, Operation Iraq Freedom, Stability and Support Operations, Provincial Reconstruction Team, Improvised Explosive Device, Iraq Military Academia Al Rustamayah, Joint Staff College, Quickly Reaction Forces, Target Acquisition Battery, High-Mobility Multipurpose Wheeled Vehicles

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A Arty P-1 (STANAG 2934) Artillery Procedures* – NATO Standardization Agency, 2003.
- A Arty P-5 (STANAG 2484) NATO Field Artillery Tactical Doctrine* – NATO Standardization Agency, 2001.
- AJP 3.4 – Non-Article 5, Crisis Response Operations* – NATO Standardization Agency, 2001.
- AJP 3.4.1. NATO Peace Support Operations Doctrine* – NATO Standardization Agency, 2001.
- AAP-6 NATO Glossary of Terms And Definitions* – NATO Standardization Agency, 2003.
- AAP-15 NATO Glossary of Abbreviations Used in NATO Documents and Publications* – NATO Standardization Agency, 2003.
- ADAMS, T. A.: *Current operations section of the modular brigade FEC in Afghanistan.* -In: [Field Artillery Journal](#), 2006. július-augusztus
- Békefenntartó kézikönyv.* MH SZFP 2004.
- CABREY, R. M., DOUGLAS T. M.: *1-5 FA in OIF II, Maintaining FA Competencies While Deployed.* –In: *Field Artillery Journal*, January-February 2007 -pp. 15-19.
- FELHÁZI Sándor, MLINÁRIK László: *A tüzérség korszerűsítésének és fejlesztésének alternatívái.* -In: *Hadtudomány* 2004/2.-szám, pp. 42-53.
- HERNDON, R. B., CREIGHTON, J. L., TORRES, R., BELLO, L. J.: *Effects-Based Operations in Afghanistan, The CJTF-180 Method of Orchestrating Effects to Achieve Objectives.* -In: *Field Artillery Journal*, January-February 2007, -pp. 26-30.
- HILL, D. C, TOOKE, S. E.: *A 2/5 tüzérosztály részvétele az iraki műveletekben.* -In: *Field Artillery Journal*, 2004. július-augusztus, -pp. 24-29.
- HUFFMAN, J. W: *B/3-6 FA: 120-mm mortar battery in Afghanistan.* -In: *Field Artillery Journal*, 2005. január-február <http://www.la.ngb.army.mil/1-141/>
- KÓSA Sándor, RUSZIN Romulusz: *A harcászati feladatok osztályozása és tartalmának meghatározása.* –In. *Hadtudomány*, 2005/3. szám. pp. 42-48.
- KOVÁCS Gyula: *Tűztámogatás és mélységi harc a béketámogató műveletekben.* –In.*Hadtudomány*, 2005/2. szám, pp. 37-45.
- McKIERNAN, B., PATTON, M. S.: *A 4/27 tüzérosztály tevékenysége iraki műveletekben.* –In. *Field Artillery Journal*, 2005. január-február, -pp. 10-14.
- SLIWA, S. A.: *Maneuver Missions OIF 1-37 FA 3/2 SBCT.* -In: *Field Artillery Journal*, 2005. március-április, -pp. 10-15.
- WARING, J. M., ROYCE, C. P.: *Role and Mission of the FA in TF Falcon, Kosovo.* -In: *Field Artillery Journal*, 2000. május-június, -pp. 22-26.
- XVIII Airborne Corps Artillery* -In: *Field Artillery Journal*, 2004. november-december